

Kogler på menuen

Så er det nu, at I en gang for alle skal afgøre, hvem i familien der er bedst til at klatre og holde balancen. Invitér hele familien med til en omgang VM for egern.

Mange forskellige dyr og fugle har kogler på menuen. Når du går i skoven, vil du tit støde på kogler, der er blevet spist af. Der er to dyr og en fugl, som elsker kogler – det er egern, mus og spætter. Men hvad er det, de æder i koglen? Jo – inde under koglens skæl sidder små frø. Det er små nødder, som er fulde af fedt og vitaminer. Det er let at se hvem, der har spist af en kogle.

Mus gnaver fint og tæt

Mus gnaver alle kogleskællene af helt inde ved koglens midterakse. Den efterlader en tæt gnavet kogle med et fint mønster.

Egern river og flår

Egern river, flår og gnaver i kogleskællene. Deres kogler ser mere flossede ud end dem fra mus. Egern har særlige ædepladser, og de er lette at finde. Her finder I afgnavede kogler og en mængde kogleskæl.

Bliv egern for en dag.

Spætteværksteder

Om vinteren spiser flagspætten også masser af kogler. Den henter dem i grantræerne og flyver dem hen til et sted, hvor der er gode revner i barken, hvor koglerne kan kiles fast. Så hakker den løs på koglerne med sit spidse næb og hiver frøene ud med sin lange tunge. Under sådan et spætteværksted ligger dynger af smadrede kogler.

Lav jeres eget juletræ af koglefrø

Tag nogle kogler med hjem fra skoven om vinteren. Husk kun at tage friske kogler, da kogler fra sidste år er uden frø. Nye kogler er blanke, de gamle har mistet glansen. Hjemme lægger I dem til tørring på en avis. Nogle dage efter vil de åbne deres skæl, og de små frø vil drysse ud. Læg 20 frø i koldt vand et par dage. Dette vil fremme spiringen. Så frøene i urtepotter med fugtig jord, brug

Frøspredning

Frø og frugter spredes på forskellige måder afhængig af deres udformning. Man kan inddele spredningsformerne i fire grupper:

- Vindspredning
- Dyrespredning
- Transport af dyr
- Vandspredning

Koglernes frø bliver spredt med vinden.

Grankogler spist af egern (tv.) og mus (th.).

Vidste du det?

Kogler forandrer sig alt efter vejret. På hede sommerdage lukker koglerne sig helt op og får næsten dobbelt størrelse. Når det bliver koldere, lukker koglerne sig igen.

Balancelæg.

gerne pottemuld. Jorden skal holdes fugtig, men ikke våd. Stil urtepotterne et varmt og lyst sted, gerne med lidt hullet husholdningsfilm over. Vinter-lyset er ikke tilstrækkeligt til spiring, brug derfor en Gro-Lux lampe over potterne.

Når spirene har fået de første par blade, kan I vælge et par planter, der omplantes i større potter og senere plantes udendørs. Hvor store kan jeres grantræer blive i løbet af 1 måned? Kan I lave jeres eget juletræ, og er det mon parat til næste jul?

Egernlege med kogler

Kan I klatre hurtigt som et egern? Ude i skoven samler I en bunke kogler. Her finder I også et godt klatretræ, som alle i familien kan komme op i. Lidt oppe i træet hænger I en kurv. Nu er I egern. Hvert egern har 2 minutter til at samle

kogler op fra bunken og gemme dem i reden (kurven). Husk, egern kan kun hente en kogle ad gangen... Hvem bliver mest mæt? Kurven kan evt. flyttes lidt op i træet, når storebror, mor og far er egern.

Hold balancen som et egern

Egern er superdygtige til at balancere, når de samler friske kogler yderst på de tynde grene. Kan I også? Tag en hængeskøjle med i skoven. Hæng den op et godt sted, og under hængeskøjen samler I en bunke kogler. I sidder en person i hængeskøjen ad gangen. Det gælder nu om at samle så mange kogler som muligt under hængeskøjen. Men uden at I falder ud. Justér evt. højden, køjen hænger i, så lillesøster også har en chance. Hvem får fat i flest kogler på et minut?

Flagspætten...

Verdensmesterskaber for egern

Beslut, hvem der f.eks. er fra Danmark og hvem, der er fra Sverige. Spred nu en masse kogler over et område på f.eks. 10 x 10 meter. Det gælder for de 2 landshold at samle flest kogler hurtigst muligt. Koglerne samles i hvert holds kurv. Når alle kogler er samlet ind, tæller I koglerne i hvert mål (kurv). Det hold, der får flest, har vundet. Husk, at egern kun tager en kogle ad gangen.

...og dens værk.

Fotos: Naturgrafik.dk (Niels Lisborg), Jacob Jensen.

Vil du vide mere?

Tag ud på jagt efter dyrespor fra de mange kogle-gufferere! Få hjælp til at kende spor her: <http://www.vestrehus.dk/Dyrespor/tyrespor.htm>

